

LEVE DE VESTING BRIELLE

Verslag werkzaamheden

2025

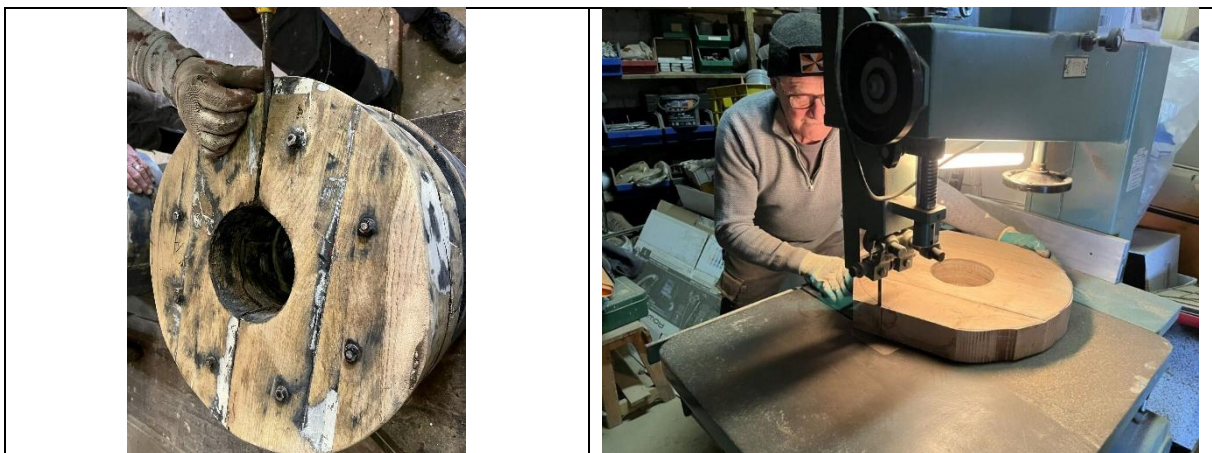
Elk voorjaar maken we een inspectieronde over de vestingwallen om te kijken wat de staat is van de affuiten en welk onderhoud er aan stucwerk en verfwerk van de gebouwen gedaan moet worden. Dit is geen statisch document maar gedurende het jaar aangevuld met kleine en grotere klussen. Zie Bijlage 1. In rood de verrichtte werkzaamheden.

Affuiten (en kanonnen)

In de zomer van 2024 hebben we een affuit naar binnen gebracht en uit elkaar gehaald. Er zijn delen, b.v. de assen zo slecht dat we dit niet buiten kunnen doen. Na een half jaar is het voldoende gedroogd om te kijken welke balken we kunnen hergebruiken door deze goed te schuren en de grote scheuren en gaten met epoxy op te vullen. Ook vervangen we soms een deel van een balk en "lijmen" we het nieuwe stuk met epoxy vast. Bij dit affuit waren de beide assen zo slecht dat we geheel nieuwe gemaakt hebben. Na twee lagen beits zal dit affuit een ander slecht affuit gaan vervangen op Bastion IX.

Omdat we nu een reserve affuit hebben kunnen we het verwisselen van een affuit combineren met ander werk, want we moeten een mobiele kraan inhuren voor op- en aftillen van het ca 2000 kg wegende kanon.

De wielen zijn een kwetsbaar onderdeel van de affuit en worden grondig aangepakt. Indien nodig worden ze uit elkaar gehaald, maar altijd grondig geschuurd en de scheuren opgevuld met epoxy of delen vervangen door nieuw hout.

Helaas moeten er ook nieuwe wielen gemaakt worden. Vorig jaar zijn er 2 verdwenen van het Bleijkers Bolwerk. Dus de massaproductie van wielen komt op stoom. Elk wiel bestaat uit twee delen, die weer uit 4 plankjes bestaan. Deze worden per 4 aan elkaar gelijmd en de beide helften worden dan van een asgat voorzien. Dan worden de buitenkant rond gezaagd. Vervolgens worden beide helften aan elkaar gelijmd, geschuurd en nog met bouten erdoor stevig aan elkaar gemaakt.

De affuit op het Prikkevest is geheel gerenoveerd en een aantal balken zijn vervangen. Met een kraan is kanon weer op de affuit getild.

Onderhoud affuiten

Deze zomer gaan we alle affuiten langs om waar nodig bij te werken of zelf een grondige opknapbeurt te geven. We zijn begonnen op Bastion I, het Molenbolwerk, en zijn geëindigd bij de Rochus Meeuwisznweg.

Op Bastion I zijn de affuiten in goede staat en alleen de horizontale delen moeten geschuurd en gebeitst worden.

Het rechter kanon op Bastion II is flink onderhanden genomen; scheuren gevuld met epoxy en einde van een balk vervangen. Maar het andere kanon zal t.z.t. een grote renovatie moeten ondergaan.

Ook affuiten op Bastion III hebben een goede verbbeurt nodig.

Op het Bleijkers bolwerk staan 5 affuiten, waarvan drie met rotte plekken. Dat betekent uithakken en opvullen met een stuk hout en epoxy. De kleine scheuren vullen we op met alleen epoxy

Nadat de affuiten op het ravelijn van de Langepoort en die op Bastion VII onderhanden zijn genomen, gaan we verder met het kanon op Bastion VIII. Er staat hier maar een kanon maar dat is wel strategisch gericht op de toegangsweg tussen het ravelijn en de poort. Hier moeten ook wat scheuren gevuld worden met epoxy.

Daarna is het kanon op het Wellerondom aan de beurt. Hier is eigenlijk alleen geschuurd en weer in de beits gezet. En het kanon was ook wat kaal geworden door alle kinderen die erop spelen. En we hebben de schandpaal ook meteen maar meegenomen.

Het kanon op Bastion IX, geschilderd en een rotte plek vervangen door een op maat gemaakt blokje hout. De andere affuit is zo slecht (het is al een oud affuit) dat dit binnen gerenoveerd zal worden.

Op de Batterijweg moet nog wat schilderwerk gedaan worden en de kappen aangebracht.

Ook het kanon op het Prikkevest staat er weer netjes bij,

Het kleine kanon voor het Kruithuis was hardnodig aan een opknapbeurt toe. Het kanon eraf halen was makkelijk, het er weer opleggen vergde 6 mannen.

We vervolgen onze affuiten inspectie met kanon aan de haven, de Rochus Meeuwisznweg. Het was ons bekend dat het hout van dit affuit van slechte kwaliteit was. Dus stukken uitgezaagd en nieuw hout ingebracht en scheuren met epoxy behandelt.

Trappen

De laatste jaren hebben we ook trappen vernieuwd. Sommige waren zo slecht dat ze gevaarlijk werden en uit veiligheid hebben we die weggehaald.

De trappen die we vervangen liggen aan de westkant van de vesting; vanaf Bastion V t/m Bastion IX. Aan de oostkant moeten de profielen van de wallen enz. nog bijgewerkt worden. Daarom ligt een nieuwe lange trap voor de buitenkant van Bastion IV opgeslagen op de gemeentewerf.

Dit jaar is een nieuwe trap gemaakt van Azobe hout voor de buitenkant van Bastion V. Deze trap hebben we in twee delen gebouwd in Bastion 8,5 vanwege de lengte. Deze is geplaatst met een kraan.

Ook zijn een korte trap en een trapje van 3 treden gemaakt voor de linkerkant van Bastion V. We hebben hier eerder een klaphek geplaatst (hier staat nog afrastering op de wal), maar trap bleek ook slecht.

Ook is een trap verplaatst van Bastion VI, waar de trap geen enkel doel diende, naar Bastion III (achter Kaai 14). De buitenkant van het kleine gebouwtje op Bastion III is jaren geleden al opgeknapt, maar had nog geen bestemming. Zie Bastions ontsloten.

Banken en tafels

Er lagen in Bastion VIII ½ nog wat restanten hout, dus besloot onze trappenploeg hier een bankje van te maken. Het staat op Bastion IX, een mooi uitzichtpunt. En het bankje zit ook nog goed ook.

Bastion III heeft een nieuw houten speelschip. De trappenploeg heeft een mooie tafel van 4 bij 1.50 meter met eraan vast banken gemaakt. Een mooi plekje voor ouders om te zitten als hun kinderen hier spelen.

In 2025 is in Bastion 8,5 het werk aan een nieuwe bank begonnen. Deze wordt twaalfhoekig en kan rond een boom geplaatst worden. Het blijkt toch nog wat ingewikkelder dan gedacht.

Gebouwen

Op onze To- Do lijst staat ook de poort (poterne) naar het vroegere zwembad. Twee jaar geleden heeft de werkgroep zowel de kant aan de stad als aan de veste grondig gerenoveerd. Met name aan de waterkant zijn de steunberen bijna helemaal opnieuw gestukt. Maar deze steunberen hadden weer onderhoud nodig. De steunberen zijn bijgewerkt en binnen is er geveegd.

Op ons lijstje stond ook de buitenkant van Bastion VIII. De linkerkant moest goed aangepakt worden. Dus eerst hakken en dan weer in lagen met cement de gaten vullen en afwerken met heel fijne cement.

Bastion 8,5 moet eigenlijk grotendeels opnieuw gestukt worden. Dit jaar hebben we stukken aan de buitenkant bijgewerkt.

De muren van Bastion V hebben een opknappbeurt gekregen; slechte stukken verwijderd en opnieuw gestukt.

Bastions ontsloten

Bastion III

Vorig jaar hebben we besloten dat de kleine bunker/opslagruimte gewijd wordt aan Rochus Meeuwiszn. Het sluisje dat hij heeft kapot gehakt om de Spanjaarden met water weer te verdrijven, heeft hier ergens gelegen. Onder Bastion III of net daarbuiten. In 1572 waren er n.l. nog stadsmuren. Het begin is de opslagruimte weer op te knappen en er staat nu een trap. Er is een glaswand geplaatst, zodat het publiek in het seizoen naar binnen kan kijken. De tweede fase is het inrichten. Nico, onze huiskunstenaar, heeft een tekening gemaakt. Maar er komt nog meer, zoals oud gereedschap, want Rochus was een timmerman. En informatie over Rochus.

Kruitmagazijn

Vorig jaar hebben wij opname laten maken voor 4 korte filmpjes over kruit, n.l. De impact van buskruit, Buskruit op recept, Zo schiet je een kanon af en Explosief werk. De filmpjes zijn officieel in gebruik genomen door onze burgemeester de heer Arno Scheepers en in aanwezigheid van de wethouder mevrouw Els Priester van o.a. kunst en cultuur, monumenten en erfgoed en veel andere belangstellenden. De filmpjes kunnen elke dag dat de bastions zijn geopend bekeken worden via een raam in het Kruitmagazijn. De productie, teksten enz zijn door de werkgroep gedaan. Het script is geschreven door Robert van Herk. Het filmen en de afspeelapparatuur zijn gedaan door een bureau.

Overige zaken

1. Bastion IX is het Kijkpaal bolwerk, Deze historische paal herbouwen was ons eerste idee, maar dit bracht te veel praktische problemen met zich mee. Daarom is gekozen voor een informatiebord met foto's uit het Streekarchief.
2. Bovenop en in de kazemat op Bastion IX heeft de Lucht Beschermingsdienst, opgericht in 1939 haar werk verricht. Dit is nog enigszins te lezen op een restant cement bovenop de kazemat. Meer over hun werk en het z.g. vergisbombardement in 1943 is nu te zien op een bord naast de trap bij de kazemat.
3. Op Bastion VII staat achteraan een klein wit gebouwtje. Dit is geschikt gemaakt als vleermuizen verblijf. Helaas hebben tot nu toe de vleermuizen hier nog niet overwinterd. In overleg met een vleermuizen deskundige zijn er aan de linkerkant hout-cementplaten aangebracht. Vier platen per pak met een ruimte van 1,2 cm tussen elke plaat. Hopelijk zullen de vleermuizen hun verblijf nu gaan gebruiken.

4. De opslagplaats achter het Kruithuis is ook omgebouwd voor de vleermuizen. Ook hier zijn hout-cementplaten gebruikt en aan de andere zijkant zijn holle bouwstenen geplaatst.

Boven de deuren hebben we de invliegopening gemaakt. Hopelijk kunnen ze deze vinden. De deur had een nieuwe onderkant nodig en een verfbeurt.

5. We hadden al langere tijd het idee dat bezoekers/toeristen vaak aan het Kruitmagazijn en Bastion V voorbijliepen. En dat is jammer omdat er de 4 korte films over Kruit nu klaar zijn. Daarom wat creatief werk en nieuwe kleine borden (hufterproef) laten maken.
6. Toen we de eerste keer Bastion IX hebben opgeknapt, zijn we ook bezig geweest met het schoonmaken van de gedenkstenen naast de poort, die in 1922 door toenmalig Koningin Wilhelmina zijn onthuld. Helaas de verf van de letters ging eraf. Daarom hebben wij Kunstwacht gevraagd de letters professioneel te schilderen.
7. Het pad naar de brug van het Kruithuis is door de gemeente geschikt gemaakt voor een rolstoel. De bocht moest verbreed worden zodat een rolstoel de brug kan op draaien, Wat geknutsel met hout en het is gelukt. En passant hebben we ook nog een traprede en een plank van de brug vervangen.
8. Sommige dingen komen onverwachts, zoals de deur van Bastion VIII. Deze bleek zo slecht dat reparatie niet mogelijk was. Dus een nieuwe deur gemaakt. Nog even op maat maken en weer een klus geklaard. Geschilderd en met een mooi bord.
9. De plattegrond van de vesting uit de kleine opslag achter het Kruithuis is herplaatst aan de binnenkant van de deur op Bastion V. De reden is dat deze ruimte geschikt is gemaakt als vleermuizenverblijf.
10. De klaphekken worden veel gebruikt en dus gaat er wel eens wat kapot. Reparaties uitgevoerd en hekken weer gangbaar gemaakt. Hek bovenop Bastion IX was deels vernield. Nieuwe latten aangebracht.
11. Elke 2 maanden [plaatst de werkgroep een verslag met foto's op de site Leve de vesting Brielle. Zie link <https://www.levedevestingbrielle.nl/category/nieuws/werk-aan-de-vesting/>
12. Ook het deel Bastions ontsloten is vernieuwd. Onder de tekst staan links met teksten en foto's over de renovatie en inrichting van Bastion V, Bastion VIII en het Kruitmagazijn. Zie link <https://www.levedevestingbrielle.nl/category/bastions-ontsloten/>

Brielle, 15 februari 2026
Sander van 't Verlaat